

ŠTA NAKON UDESA?

Iako mislite da znate šta treba da uradite kada do štetnog događaja – saobraćajne nezgode dođe, naše iskustvo govori drugačije. Bilo da se nezgoda dogodila u zemlji ili inostranstvu, jako je važno da znate kako postupati nakon udesa i šta nikako ne treba da uradite kako biste nadoknadili materijalnu štetu, te na koji način da se obezbedite da ne bi došlo do novih rizika.

Osiguranje od autoodgovornosti

Veoma je važno da u trenutku kada se nađete u saobraćajnoj nezgodi budete pribrani, i postupate u skladu sa zakonom i etikom. U slučaju nastale nezgode Zakon o bezbednosti u saobraćaju definiše ponašanje i dužnosti učesnika u saobraćaju, i ukoliko ste dobro upoznati sa pravilima, u okolnostima u kojima ste se našli postupićete ispravno. Ponašanje učesnika u saobraćaju u slučaju nastanka saobraćajne nezgode definisano je zakonski sa ciljem da se spreče nova stradanja, obezbedi efikasno spasavanje nastradalih, obezbedi zvaničan uviđaj nadležne saobraćajne policije i reguliše nastala šteta. Evindetiranje svih podataka o saobraćajnoj nezgodi doprinosi sprečavanju problema bezbednosti u saobraćaju.

Zakon reguliše da prilikom nezgode bude što manje ometanja saobraćaja i optimalan protok saobraćaja u zoni saobraćajne nezgode, kao i nadoknadu osiguranicima nastale materijalne štete. Pre svega učesnik u saobraćajnoj nezgodi i svaki učesnik u saobraćaju koji se nađe na licu mesta, dužan je da zaštiti sebe i spreči nova stradanja. Samo tako može biti u prilici da pomogne drugima, koji su nastradali u saobraćajnoj nezgodi, i da obezbedi njihovo efikasno spasavanje. Za učesnike u saobraćaju koji se ne pridržavaju saobraćajnih propisa i tako ugrožavaju život ili bezbednost ljudi, ili imovine, ako se ustanovi da je usled toga izazvana laka telesna povreda ili prouzrokovana imovinska šteta (koja prelazi iznos od 200.000 dinara), definisana je i krivična odgovornost Krivičnim zakonikom.

Koje korake redom preduzimati?

1. U slučaju nastanka saobraćajne nezgode vozač je dužan da pre svega **isključi motor** svog vozila, kako bi se smanjio rizik od nastanka požara ili eksplozije.
2. Nakon toga treba da **uključi sve pokazivače pravca**, kako bi na najbrži i najbolji način obavestio ostale vozače o postojanju opasnosti na putu, na mestu nezgode.
3. Pre napuštanja vozila vozač, odnosno učesnik saobraćajne nezgode, treba da **obuče svetloodbojni prsluk** koji se po pravilu nalazi u vozilu „na dohvat ruke" i tek onda sa pažnjom izaći iz vozila kako bi pristupili sledećem jako važnom koraku.
4. Bez izuzetka, **odmah nakon saobraćajne nezgode** mora se uvek obezbediti lice mesta i **postaviti sigurnosni trougao**, na bezbednom rastojanju od mesta saobraćajne nezgode, što znači najmanje 50 m na putu van naselja, a na putu u naselju na udaljenosti od 10 m. Tako će vozač koji nailazi iz smera gde je znak postavljen moći blagovremeno da reaguje i zaustavi svoje vozilo. Ovo je posebno značajno ako se nezgoda dogodila na mestu gde je smanjena preglednost. Vozač koji nailazi uočiće na vreme trougao i moći će da izbegne opasnost. Na auto putu na kom važi veće ograničenje brzine, sigurnosni trougao treba da bude postavljen na još većem rastojanju u odnosu na put van naselja. Zbog bezbednosti, postavljanje sigurnosnog trougla mora da se izvede sa velikom oprežnošću, krećući se uz ivicu kolovoza. U okviru zakonske obaveze obezbeđenja lica mesta, vozač, odnosno drugi učesnik saobraćajne nezgode, dužan je i da upozori sva ostala prisutna lica koja su se zadesila na mestu nezgode, da je potrebno da se udalje sa kolovoza kao bi ostali obezbeđeni tragovi nezgode. Nepoštovanje ove obaveze, odnosno neoznačavanje lica mesta saobraćajne nezgode, često može da uzrokuje naknadne, sekundarne saobraćajne nezgode. Kada je obezbeđeno lice mesta i kada je sprečen nastanak novih stradanja, može da se pristupi realizaciji efikasnog spasavanja nastradalih. Potrebno je znati da povređen ne sme bez stručnog nadzora prisutnog lekara, opreme i hitne pomoći da se pomera i transportuje, kako bi se izbegle ozbiljnije povrede i komplikacije.

5. Vozač, odnosno drugi učesnik saobraćajne nezgode, **dužan je da obavesti policiju (192), i Hitnu pomoć (194). U obavezi je da ostane na mestu nezgode do dolaska policije i završetka uviđaja.** Izuzetno, može se udaljiti sa mesta nezgode, samo ako mu je neophodna hitna medicinska pomoć, ili oceni da je potrebno da preveze povređenog do najbliže zdravstvene ustanove, uz obavezu da se što pre vrati na mesto nezgode.

Kako postupati u slučaju saobraćajne nezgode u inostranstvu?

U mnogim zemljama EU je zakonski dovoljno samo popuniti Evropski izveštaj i sva prava osiguranika će biti ispunjena. Međutim, s obzirom na to da u nekim zemljama Evrope, u slučaju samo popunjavanja Evropskog izveštaja šteta neće biti nadoknađena strancu, **savet je da u svakom slučaju kada ste van Srbije, u slučaju nezgode obavezno pozovete na uviđaj policiju pozivom na besplatni jedinstveni evropski broj za hitne pozive 112.**

Kako uspešno nadoknaditi materijalne štete?

Prema Zakonu o bezbednosti u saobraćaju, svi vozači motornih vozila, vlasnici polisa osiguranja od autoodgovornosti **obavezni su da u vozilu imaju primerak Evropskog izveštaja o saobraćajnoj nezgodi.** Izveštaj se dobija uvek uz registraciju vozila. Na zahtev ovlašćenog službenog lica dužni su da ga pokažu. To je standardan obrazac koji se koristi na teritoriji cele Evrope i validan je umesto policijskog izveštaja. **U Srbiji, Evropski izveštaj se popunjava i koristi samo u slučaju manjih materijalnih šteta (do 200.000 dinara) u saobraćajnim nezgodama u kojima nema povređenih lica, a gde su se učesnici saglasili (dogovorili) ko je krivac za nastalu štetu.**

Kazna za neposedovanje ovog izveštaja je od 10.000 do 50.000 dinara.

Potrebno je pročitati pravilno sve ono što piše u Evropskom izveštaju, a naročito treba obratiti pažnju na upozorenje iz ovog Izveštaja, u rečenici koja se u obrascu nalazi malo iznad „Skice nezgode“, da obavezan potpis oba vozača ne predstavlja priznavanje odgovornosti, već jedino utvrđivanje identiteta i okolnosti koje služe bržem regulisanju štete. Ovo u praksi znači da nije dovoljno samo da svi učesnici u saobraćajnoj nezgodi potpišu Evropski izveštaj, već je neophodno da se, prema zakonu, sa svojim vozilima pojave kod osiguravača koji treba da isplati štetu. U slučaju kada žele da se “dogovore”, potrebno je da obe strane potpišu Evropski izveštaj. Savetuje se da se iskoristi kamera koja postoji uglavnom na svakom mobilnom aparatu, i uz Evropski izveštaj prilože i fotografije na kojima će se jasno videti mesto nezgode, mesto kontakta vozila i registracioni brojevi automobila. Snimak vam se ne može uzeti kao dokaz, ali može pomoći. Iskoristite mogućnost, i potrudite se da u Evropskom izveštaju skica bude što jasnija.

Preporučuje se da odmah nakon potpisivanja krenete sa osobom koja je priznala krivicu u njegovu osiguravajuću kuću, i tamo potpišete dodatnu dokumentaciju, jer ako osoba koja je izazvala nezgodu ne potpiše izjavu u svojoj osiguravajućoj kući da je odgovorna za nastanak nezgode, vaš Evropski izveštaj vam neće ništa značiti.

Ukoliko učesnik u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta na drugom vozilu, zbog odsutnosti vozača drugog vozila nije u mogućnosti da obezbedi lične podatke i podatke o osiguranju vozila, dužan je da o toj nezgodi obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova i da dostavi svoje lične podatke i podatke o oštećenom vozilu. Ukoliko niste u prilici da sa drugom stranom odmah odete kod osiguravača, ili sumnjate da će se onaj drugi odazvati vašem pozivu da se zajedno pojavite kod osiguravača, ne preostaje vam ništa drugo nego da zovete policiju da izvrši

uviđaj. U tom slučaju ostavite mesto udesa netaknuto i sačekajte policiju. Nakon dolaska, policija će izvršiti uviđaj i sačiniti zapisnik, uzeće izjave i proveriće da li imate alkohola u krvi. Raspitajte se kod saobraćajne policije gde i u kom roku i u kojoj policiskoj upravi možete da podignete zapisnik.

I Ukoliko se na vozilu dogodila manja materijalna šteta po kojoj policija ne vrši uviđaj po službenoj dužnosti, odnosno kada je postignut dogovor između učesnika saobraćajne nezgode, potrebno je:

1. obezbediti mesto saobraćajne nezgode: isključiti motor, uključiti sve pokazivače pravca, obući svetloodbojni prsluk, postaviti sigurnosni trougao na bezbednom rastojanju.
2. usaglasiti sa drugim učesnikom saobraćajne nezgode ko je krivac za nastalu štetu, popuniti i potpisati Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi
3. obezbediti (zapisati), što više podataka o drugim učesnicima, vozilima i svedocima, fotografisati mesto nezgode, mesto kontakta vozila i registracione brojeve automobila
4. ukloniti vozila sa kolovoza i omogućiti nesmetano, bezbedno odvijanje saobraćaja.
5. vozilima, zajedno sa drugim učesnicima saobraćajne nezgode, otići u osiguravajuće društvo kod kog krivac ima polisu osiguranja od autoodgovornosti kako bi se prijavila šteta

Kako u ovom slučaju uviđaj nije vršen, potrebno je sa vozilima oba (ili više) učesnika otići u osiguravajuće društvo krivca, gde će vozila biti fotografisana, učesnici dati izjave i dokumentaciju na uvid (polisa, saobraćajna i vozačka dozvola, lična karta...)

II Ukoliko se radi o većoj materijalnoj šteti ili o bilo kakvoj šteti sa povređenim licima, potrebno je:

1. obezbediti mesto saobraćajne nezgode: isključiti motor, uključiti sve pokazivače pravca, obući svetloodbojni prsluk, postaviti sigurnosni trougao na bezbednom rastojanju.
2. pozvati policiju na broj 192 (i hitnu pomoć na broj 194 ukoliko ima povređenih lica)
3. ostati na mestu saobraćajne nezgode do dolaska policije, pružiti prvu pomoć povređenima
4. obezbediti, koliko je moguće, podatke o drugim učesnicima, vozilima i svedocima.
5. fotografisati lice mesta i obezbediti što više dokaza o šteti .
6. prijaviti štetu po polisi osiguranja od autoodgovornosti krivca za saobraćajnu nezgodu.

Ukoliko se radi o manjoj materijalnoj šteti, a između učesnika u saobraćajnoj nezgodi NIJE postignut dogovor OBAVEZNO POZOVITE POLICIJU.

U čemu možete pogrešiti posle saobraćajne nezgode?

1. Greška je ako napustite lice mesta. Potrebno je pozvati policiju na uviđaj ili popuniti Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi (za manju štetu bez povređenih lica), jer u suprotnom, osiguravajuće društvo nije u mogućnosti da reši odštetni zahtev.
2. Ne popuniti ili pogrešno popuniti Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi .
3. Popuniti Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi u Srbiji, ako se ne radi o maloj šteti ili je bilo povređenih lica (Po Zakonu o bezbednosti u saobraćaju obavezno je prijaviti policiji)

Napomene:

1. Manja materijalna šteta - svaka šteta koja je po svom obimu i vrsti takve prirode da se u tehničkom smislu tretira kao manja i koja i posle nastanka ne ugrožava bezbedan nastavak upravljanja oštećenim vozilom. Ukoliko je vozilo posle oštećenja ostalo nepokretno kao i u svakom drugom slučaju kada je potpuno uništeno tri i više funkcionalna dela i/ili mehanička sklopa vozila, ne može se govoriti o manjoj materijalnoj šteti. Međutim, u svakom slučaju, bez obzira na tehničke ili vizuelne kriterijume, ne može se smatrati manjom štetom bilo koja šteta koja je iznad 200.000 dinara.
2. Bez obzira da li je šteta manja ili veća, bilo koji učesnik saobraćajne nezgode ima pravo da

zahteva uviđaj i u tom slučaju policija je obavezna da ga izvrši. Učesnici saobraćajne nezgode nikada ne plaćaju troškove uviđaja policije, bez obzira da li je šteta kvalifikovana kao mala ili velika. (Učesnik plaća samo taksu na izdavanje zapisnika prilikom preuzimanja istog).